

ВАКЦИНАЦІЯ У ТВАРИННИЦТВІ: ОСНОВИ, ТИПИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Романюк О. В., аспірант

Щербак О. В., кандидатка с.-г. наук, професорка

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Забезпечення стабільного розвитку тваринництва тісно пов'язане з ефективним контролем інфекційних хвороб. Одним із найнадійніших і водночас економічно виправданих методів профілактики залишається вакцинація. Цей інструмент дозволяє не лише знизити захворюваність серед сільськогосподарських тварин, а й сприяє зростанню продуктивності, покращенню якості продукції та загальному зміцненню епізоотичного благополуччя господарств.

Сутність вакцинації полягає у стимуляції імунної системи організму до формування стійкої імунної відповіді на потенційні збудники. Завдяки попередньому "ознайомленню" з антигеном тварина здатна швидко та ефективно реагувати у випадку інфікування. Це зменшує тяжкість клінічних проявів або повністю запобігає розвитку захворювання. У господарствах, де системно застосовується вакцинація, спостерігається зниження смертності, зменшення потреби в антибіотикотерапії, а також поліпшення загального фізіологічного стану тварин.

Розрізняють кілька основних типів вакцин. Живі вакцини містять ослаблені форми збудників, які викликають сильну та тривалу імунну реакцію, але потребують суворого дотримання умов зберігання і використання. Інактивовані вакцини, що складаються з убитих патогенів або їх фрагментів, мають вищий профіль безпеки, проте часто вимагають введення кількох доз для підтримання ефективного імунітету. Поряд із цими класичними формами активно розвиваються рекомбінантні та ДНК-вакцини, які відкривають нові можливості точкового і контрольованого імунного впливу без ризику інфікування.

Застосування вакцин у практиці тваринництва України охоплює переважно велику рогату худобу, свиней та птицю. Для кожного виду тварин передбачено набір вакцин, спрямованих на профілактику як найбільш поширених, так і специфічних інфекцій. Наприклад, у великої рогатої худоби широко застосовуються вакцини проти сибірки, парагрипу, вірусної діареї та інфекційного ринотрахеїту. У свинарстві актуальними залишаються щеплення проти класичної чуми свиней, парвовірусу та лептоспірозу. У птахівництві особлива увага приділяється вакцинації проти хвороби Ньюкасла, інфекційного

бронхіту та хвороби Гамборо. Залежно від біологічних особливостей тварин та умов утримання обираються найбільш доцільні вакцини та графіки введення.

Роль вакцинації виходить за межі лише ветеринарного аспекту. Успішні програми імунізації сприяють зменшенню навантаження на довкілля, знижують використання антибіотиків та запобігають формуванню резистентних штамів патогенів. Крім того, завдяки зниженню захворюваності тварин зменшується ймовірність передачі зоонозів людині, що є важливим чинником у системі громадського здоров'я.

Незважаючи на численні переваги, вакцинація має низку особливостей, які слід враховувати. До таких належать можливі поствакцинальні реакції, вимоги до умов зберігання препаратів, а також вплив материнських антитіл на імунну відповідь у молодняка. Саме тому вибір вакцини та розробка схем вакцинації має здійснюватися з урахуванням епізоотичної ситуації, особливостей виробництва та індивідуальних характеристик тварин.

Загалом вакцинація становить фундаментальний компонент системи управління здоров'ям тварин у сучасному сільському господарстві. Її успішне застосування дозволяє попередити репродуктивні патології тварин, запобігати економічним втратам, пов'язаним із лікуванням, зниженням продуктивності та смертності тварин. Таким чином, вакцинація створює передумови для екологічно безпечного та стійкого розвитку галузі тваринництва.

УДК: 639.212:576.371-048.77

ОСТАННІ ДОСЯГНЕННЯ У МЕТОДАХ МОДИФІКАЦІЇ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ СТАТЕВИХ КЛІТИН ОСЕТРОВИХ ВИДІВ РИБ ТА МЕТОДІВ ЇХ ЗАПЛІДНЕННЯ

Савчук М. О., здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»

Mikhailsav17@gmail.com

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна*

Стимулювання дозрівання статевих клітин осетрових риб є важливим завданням сучасної аквакультури, це обумовлено високою екологічною та економічною цінністю цих видів риб. Осетрові є головним джерелом чорної ікри на ринку, проте через надмірний вилов у минулому, незаконний вилов в сучасності, а також антропогенний вплив на біотопи існування, нерестовища, ці види опинилися під загрозою зникнення. Наразі всі осетрові перебувають під охороною Міжнародного союзу охорони природи. Зі зростанням попиту на чорну ікру ситуація стає ще більш критичною.